

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ
ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Αθήνα, 23-12-2011

Αριθ. Πρωτ.: Γ/ΕΞ/3297-1/23-12-2011

Α Π Ο Φ Α Σ Η 169/2011

(Τμήμα)

Η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα συνεδρίασε σε σύνθεση Τμήματος στην έδρα της την 20.12.2011 και ώρα 10:00 μετά από πρόσκληση του Προέδρου της, προκειμένου να εξετάσει την υπόθεση που αναφέρεται στο ιστορικό της παρούσας. Παρέστησαν οι Γεώργιος Μπατζαλέξης, Αναπληρωτής Πρόεδρος, κωλυόμενου του Προέδρου της Αρχής Πέτρου Χριστόφορου, και τα αναπληρωματικά μέλη Πέτρος Τσαντίλας, Γρηγόριος Λαζαράκος, ως εισηγητής, και Χαράλαμπος Ανθόπουλος, σε αντικατάσταση των τακτικών μελών Αναστασίου Πράσσου, Αναστασίου-Ιωάννη Μεταξά και Δημητρίου Μπριόλα, αντίστοιχα, οι οποίοι, αν και εκλήθησαν νομίμως εγγράφως δεν παρέστησαν λόγω κωλύματος. Παρούσες χωρίς δικαίωμα ψήφου ήταν η Ε. Μαραγκού, νομικός ελέγκτρια - δικηγόρος, ως βοηθός εισηγήτρια και η Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου, υπάλληλος του τμήματος διοικητικών και οικονομικών υποθέσεων, ως γραμματέας.

Η Αρχή έλαβε υπόψη τα παρακάτω:

Με τη με αριθμ. πρωτ. Γ/ΕΙΣ/3297/12.05.2011 αίτησή του προς την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, το Στρατοδικείο Αθηνών ζητά κατ' ορθή εκτίμηση την άδεια της Αρχής, προκειμένου να επιτραπεί η πρόσβαση στο αρχείο

του και συγκεκριμένα σε υποθέσεις του Εκτάκτου Στρατοδικείου Λάρισας κατά τα έτη 1946-1951 στον Α για ερευνητικούς σκοπούς. Ο Α είναι φοιτητής στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Πάντειου Πανεπιστημίου και ζητά πρόσβαση στο αρχείο του Στρατοδικείου προκειμένου να ολοκληρώσει τη μεταπτυχιακή του εργασία με θέμα «Έκτακτο Στρατοδικείο Λάρισας την περίοδο του εμφυλίου πολέμου 1946-1952». Αντικείμενο της έρευνάς του αποτελεί, μεταξύ άλλων, η λειτουργία του έκτακτου στρατοδικείου (συνολικός αριθμός των δικών), αποφάσεις και εκτελέσεις, δημογραφικά χαρακτηριστικά των καταδικασθέντων και η σύνθεση των στρατοδικείων.

Η Αρχή μετά από εξέταση της παραπάνω αίτησης και κατόπιν διεξοδικής συζήτησης

ΣΚΕΦΤΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

1. Το άρθρο 2 στοιχ. β', δ' και ζ' του ν. 2472/1997 για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα προβλέπει ότι «*“Ευαίσθητα Δεδομένα” [νοούνται] τα Δεδομένα Που Διαφορούν Την Φυλετική ή Δεθνική Προέλευση, τα Πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές Απειθήσεις, τη συΔ ετοχή Δεξωση, σωΔατείο και Δνδικαλιστική Δργάνωση, την Δγεία, την Κοινωνική Δτρόνοια και Τη Δρωτική Δζωή, καθώς και τα Δχρητικά Δ εΔποινικές Διώξεις ή Καταδίκες,...* “Επεξεργασία Δεδομένων Δ προσωπικού Δχαρακτήρα” [νοείται] κάθε Δργασία ή Δειρά Δργασιών Που Δτραγδατοποιείται, από Δτο Δ η Δόσιο ή Δπό Δνο Δικό Δπρόσωπο Δη Δοσίου Δδικαίου ή Δδιωτικού Δδικαίου ή Δένωση Δ προσώπων ή Δρυσικό Δπρόσωπο Δ εΔ ή Δχωρίς Τη Δβοήθεια Αυτο Δατοποιη Δένων Δ εθόδων και Δ εφαρ Δζονται Δσε Δεδομένα Δπροσωπικού Δχαρακτήρα, όπως Δη Δσυλλογή, η Δκαταχώριση, η Δ οργάνωση, η Δδιατήρηση ή Δ αποθήκευση, η Δροποποίηση, η Δξαγωγή, η Δρήση, η Διαβίβαση, η Δδιάδοση ή Δκάθε Δίλλη Δ ορφής Διάθεση, η Δυσχέτιση ή Δ Δυνδυασ Δός, η Δδιασύνδεση, η Δ δέσ Δευση Δ κλεί Δω Δα), η Δδιαγραφή, η Δκαταστροφή,... “Υπεύθυνος Δεπεξεργασίας” [νοείται] οποιοσδήποτε Δ καθορίζει Δ το Δ σκοπό Δ και Δ τον Δ τρόπο Δ επεξεργασίας Δ των Δ δεδομένων Δ προσωπικού Δχαρακτήρα, όπως Δρυσικό ή Δνο Δικό Δπρόσωπο, δη Δόσια Δαρχή ή Δυπηρεσία ή Δ οποιοσδήποτε άλλος οργανισμός».

Το άρθρ. 4 § 1 στοιχ. α' και β' του ν. 2472/1997 ορίζει, μεταξύ άλλων, ότι ο σκοπός της επεξεργασίας πρέπει να είναι καθορισμένος, σαφής και νόμιμος, τα δε

δεδομένα να είναι συναφή, πρόσφορα και όχι περισσότερα από όσα απαιτούνται ενόψει του σκοπού της επεξεργασίας.

Για τη νόμιμη επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων απαραίτητη είναι η χορήγηση άδειας από την Αρχή στην περίπτωση που συντρέχει κάποια από τις βάσεις νομιμότητας της επεξεργασίας που ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 7 του ν. 2472/1997. Σύμφωνα, λοιπόν, με το άρθρ. 7 § 2 στοιχ. στ' του ν. 2472/1997 «*Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η συλλογή και επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία Αρχαιολογικού Αρχείου, ύστερα από Άδεια της Αρχής, όταν η επεξεργασία πραγματοποιείται για ερευνητικούς και επιστημονικούς αποκλειστικούς σκοπούς και από τον όρο ότι τηρείται η ανωνυμία και λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα έτρα για την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων στα οποία αναφέρονται*».

Το άρθρ. 10 του ίδιου νόμου ορίζει τα εξής: «1. Η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι απόρρητη. ιεξάγεται αποκλειστικά και όνο από πρόσωπα που τελούν από τον έλεγχο του υπεύθυνου επεξεργασίας ή του εκτελούντος την επεξεργασία και όνο κατ' εντολή του. (...) 3. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά έτρα για την ασφάλεια των δεδομένων και την προστασία τους από τυχαία ή αθέλητη καταστροφή, τυχαία απώλεια, αλλοίωση, απαγορευμένη διάδοση ή πρόσβαση και κάθε άλλη ορφή αθέλητης επεξεργασίας. Αυτά τα έτρα πρέπει να εξασφαλίζουν επίπεδο ασφαλείας ανάλογο προς τους κινδύνους που συνεπάγεται η επεξεργασία και η φύση των δεδομένων που είναι αντικείμενο της επεξεργασίας. ...»

Από τις προαναφερθείσες διατάξεις προκύπτει ότι η επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων επιτρέπεται σύμφωνα με το άρθρ. 7 § 2 στοιχ. στ' του ν. 2472/1997, για ερευνητικούς και επιστημονικούς σκοπούς - όπως, στη συγκεκριμένη περίπτωση, χωρίς τη συγκατάθεση του υποκειμένου (δεδομένου ότι η επιστημονική ιστορική έρευνα αποτελεί νόμιμο σκοπό επεξεργασίας, βλ. και άρθρ. 16 παρ. 1 Σ, όπου ορίζεται ότι η ανάπτυξη και προαγωγή της έρευνας αποτελεί υποχρέωση του Κράτους), υπό τις προϋποθέσεις της τήρησης της ανωνυμίας και της λήψης των απαραίτητων μέτρων για την προστασία των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

Όπως έχει κρίνει η Αρχή σε ανάλογες περιπτώσεις (αποφάσεις με αριθμ. 63/2002,

53/2003 και 50/2005): «Στην περίπτωση της ιστορικής έρευνας, όταν αυτή αφορά επαρκώς εξατομικευμένα πρόσωπα της ιστορίας που βρίσκονται ακόμα εν ζωή, θα πρέπει ο ερευνητής, με μέριμνα του υπευθύνου επεξεργασίας, να λαμβάνει προηγουμένως σχετική άδεια της Αρχής». Ως εκ τούτου, η Αρχή χορήγησε την σχετική άδεια προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας του σχετικού αρχείου, από τον οποίο ζητούσε ο ερευνητής την πρόσβαση προς εκπλήρωση του ερευνητικού/επιστημονικού σκοπού, «υπό τον όρο ότι θα τηρηθεί η ανωνυμία των προσώπων στα οποία αναφέρονται τα αιτούμενα στοιχεία, ώστε να αποφευχθεί κάθε δυνατότητα ταυτοποίησης» σε κάθε περίπτωση δηλαδή, με τήρηση της ανωνυμίας κατά τη δημοσιοποίηση των πορισμάτων της σχετικής έρευνας.

Η Αρχή με τις με αριθμ. 46/2004, 47/ 2004 αποφάσεις της χορήγησε ανάλογη άδεια στον υπεύθυνο επεξεργασίας για την επεξεργασία ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων υγείας για επιστημονικούς/ερευνητικούς σκοπούς με τους εξής όρους: α) η πρόσβαση στα σχετικά αρχεία να γίνει στο χώρο τήρησής τους, ώστε να μην εκφεύγουν από την σφαίρα επιρροής του υπευθύνου επεξεργασίας β) οι αιτούντες την πρόσβαση θα εξάγουν από το αρχείο μόνο όσα στοιχεία τους είναι κατά την επιστημονική κρίση τους απαραίτητα για την ολοκλήρωση του συγκεκριμένου ερευνητικού έργου γ) η ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων θα γίνει ήδη κατά τα διάρκεια της πρόσβασης στα δεδομένα (καθώς, στις κρινόμενες περιπτώσεις, δεν προέκυψε η ανάγκη των αιτούντων-ερευνητών να συνδέσουν τα στοιχεία που ταυτοποιούν τα υποκείμενα με τα προσωπικά τους δεδομένα και να καταγράψουν πλήρη –μη ανωνυμοποιημένα- στοιχεία για την διεξαγωγή της έρευνας).

2. Στην υπό κρίση περίπτωση ο Α ο οποίος είναι φοιτητής στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας του Πάντειου Πανεπιστημίου ζητά πρόσβαση στο αρχείο του Στρατοδικείου, το οποίο περιέχει ευαίσθητα δεδομένα φυσικών προσώπων, προκειμένου να ολοκληρώσει τη μεταπτυχιακή του εργασία με θέμα «Έκτακτο Στρατοδικείο Λάρισας την περίοδο του εμφυλίου πολέμου 1946-1952».

Επειδή υπάρχει πιθανότητα ανάμεσα στο αρχειακό υλικό στο οποίο ζητείται η πρόσβαση από τον ερευνητή να υπάρχουν προσωπικά δεδομένα προσώπων που

βρίσκονται ακόμα εν ζωή, τυγχάνει εφαρμογής ο ν. 2472/1997 και η Αρχή γνωμοδοτεί για τη χορήγηση (ή μη) αδείας για πρόσβαση στο εν λόγω αρχείο.

Επειδή η πρόσβαση στις υποθέσεις του Έκτακτου Στρατοδικείου Λάρισας κατά τα έτη 1946-1952 είναι αναγκαία για την ολοκλήρωση της έρευνας του Α, πρέπει να του επιτραπεί η πρόσβαση αυτή στο παραπάνω αρχειακό υλικό που τηρείται στο Στρατοδικείο Αθηνών, υπό την προϋπόθεση ότι θα εξάγει μόνο τα δεδομένα που κατά την επιστημονική του κρίση είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση της μελέτης του, καταγράφει μόνο το ιστορικό της κάθε περίπτωσης και όχι τα στοιχεία που ταυτοποιούν το ιστορικό με συγκεκριμένα πρόσωπα, που δυνατόν να βρίσκονται ακόμα στη ζωή, και τηρήσει την ανωνυμοποίηση σε κάθε μεταγενέστερη χρήση των δεδομένων αυτών με π.χ. δημοσιοποίηση της έρευνας.

Για τους λόγους αυτούς

Η Αρχή χορηγεί άδεια στο Στρατοδικείο Αθηνών ως υπεύθυνο επεξεργασίας του παραπάνω αρχείου να επιτρέψει στον Α, την πρόσβαση στο εν λόγω αρχείο με τους εξής όρους: Η πρόσβαση να γίνει στον τόπο που αυτό τηρείται σήμερα, και ο ερευνητής να εξάγει μόνο τα δεδομένα που, κατά την επιστημονική του κρίση, είναι απαραίτητα για την ολοκλήρωση της μελέτης του, να καταγράφει μόνο το ιστορικό της κάθε περίπτωσης και όχι τα στοιχεία που ταυτοποιούν το ιστορικό με συγκεκριμένα πρόσωπα, που δυνατόν να βρίσκονται ακόμα στη ζωή, και να τηρήσει την ανωνυμοποίηση σε κάθε μεταγενέστερη χρήση των δεδομένων αυτών.

Ο Αναπληρωτής Πρόεδρος

Η Γραμματέας

Γεώργιος Μπατζαλέξης

Ειρήνη Παπαγεωργοπούλου